

LAKIALOITE 129/2002 vp

Työttömyysturvalaki

Eduskunnalle

Taloudessa ja työmarkkinoilla tapahtuneet rakennemuutokset ovat viime vuosikymmeninä sysänneet työttömiksi useita kymmeniä tuhansia varttuneempiin ikäluokkiin kuuluvia, joiden mahdollisuudet työllistyä uudelleen ovat vähäiset. Työttömyysturvan ns. lisäpäivät, eli mahdollisuus saada päivärahaa 500 päivän rajan täyttymisen jälkeen sekä mahdollisuus sen jälkeen siirtyä työttömyyseläkkeelle, ovat kuitenkin jossain määrin olleet eläkeikää lähestyville ikäluokille toimeentulon turvana ja puskurina. Nykyisin lisäpäiväoikeuden piirissä on noin 15 000 työtöntä ja työkyvyttömyyseläkkeellä noin 54 000 työtöntä. Työministeriön tilastojen mukaan elokuussa 2002 työttöminä työnhakijoina oli 35 100 50—54-vuotiasta ja 46 300 55—59-vuotiasta työtöntä. Näissä ikäryhmissä työttömyys kosketti siten työministeriön tietojen mukaan yhteensä 81 400 henkilöä, mikä on osoitus vaikeasta ja sitkeästä työttömyydestä näissä ikäluokissa.

Huomattakoon, että lisäpäiväoikeuden piirissä olevien työttömien velvollisuudet ja oikeudet eivät mitenkään muuten poikkea muiden työttömien velvollisuuksista. Heidän on oltava työmarkkinoiden käytettävissä, ja heidän on oltava valmiita vastaanottamaan tarjottua työtä. Myös heillä on oikeus työvoimapalveluihin, joiden tarkoituksena on edistää työllistymistä ja ehkäistä syrjäytymistä.

Hallituksen esitys uudeksi työttömyysturvalaiksi (HE 115/2002 vp) sisältää osin perusteltujakin muutoksia työttömyysturvaan. Mielestämme hyvin ongelmallista on kuitenkin, että lisäpäiväoikeuden ikärajaa esitetään nostettavaksi 57 vuodesta 59 vuoteen. Muutos koskee vuonna 1950 ja sen jälkeen syntyneitä, joille lisäpäiväoikeuden ehdoksi asetetaan myös samankaltainen työhistoria kuin työttömyyseläkkeen ehtona nyt on. Nykyistä vastaava lisäpäiväoikeus säilyy vuonna 1949 ja sitä ennen syntyneillä. Käytännössä tämä merkitsee, että vuodesta 2008 lähtien vain uusi ikäraja pätee.

On todennäköistä, että tulevaisuudessakin talouden rakennemuutokset, konkurssit ja yritys-saneeraukset sekä joukkoyrittämisen tuottavat vaikeuksia erityisesti vanhempien ikäluokkien työntekijöille. Suomi on hyvin paljon vientituotannosta riippuvainen maa, johon maailmantalouden heilahtelut vaikuttavat voimakkaasti. Sen vuoksi lisäpäiväoikeuden nykyinen ikäraja olisi mielestämme säilytettävä. Tämä edellyttää muutosta hallituksen lakiesityksen 7 luvun 9 pykälään.

Hallituksen esitys on kytketty työmarkkinajärjestöjen sopimaan eläkeratkaisuun, josta eduskunnalle ei ole vielä annettu esitystä. Eläkesopimuksen työttömyyseläkettä ja eläkeikärajaa koskevat osat vaikuttavat kyseisen pykälän sisältöön. Tässä lakialoitteessa ei ole mahdollista

ottaa kantaa näihin eläkeratkaisun osiin, vaan pelkästään lisäpäivien ikärajaan, jonka tulee mielestämme olla 57 vuotta siitä riippumatta, onko työnhakija syntynyt ennen vuotta 1950 tai myöhemmin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Työttömyysturvalaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—5 luku
(Kuten HE)

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

1—8 §
(Kuten HE)

9 §

Lisäpäiväoikeus

(1 mom. kuten HE)

Vuonna 1950 tai sen jälkeen syntyneelle työnhakijalle voidaan 7 §:ssä säädetyn enimmäis-

ajan estämättä maksaa palkansaajan peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jona hän täyttää 65 vuotta, jos hän

1) on täyttänyt 57 vuotta ennen enimmäisajan täyttymistä; ja

2) on enimmäisajan täytyessä ollut 11 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla työssä vähintään 5 vuotta viimeisen 15 vuoden aikana.

10—11 §
(Kuten HE)

7—15 luku
(Kuten HE)

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2002

Mikko Kuoppa /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Veijo Puhjo /vas

Esa Lahtela /sd
Marjaana Koskinen /sd
Marjatta Stenius-Kaukonen /vas